Nr. 1. Anulu XXX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe ½, 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sumatória.

Brasiovu 15/3 Ianuariu 1867.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA

Transilvani'a.

Anulu 1867

In incepemu cu parintescile cuvinte ale inaltiatului nostru Imperatoriu Francisc'u Iosif'u I., cu care a'a indoratu a primi petitiunea romaniloru comitenti din man'a D. plenipotentiatu si deputatu Dr. Ioane Ratiu in audienti'a din 31 Dec. a. an. inchiatu, care suna asia:

„Contezn pe credinti'a D-vóstra si in viitoriu; éra dorintiele si cererile romaniloru le voiu considera."

Aceste cuvinte parintesci ne mangaia cu acea sperantia fundata, ca anulu nou lu incepemu supt auspicia mai fericite. Éca petitiunea:

Maiestate ces.-regia, Preagratiósé Imperate si Dómne!

Decandu Maiestatea Vóstra ces. regésca apostolica ati binevoitu a emite preanalt'a patenta din 20 Sept. 1865, s'au petrecutu evenimente fórte importante, in catva si fatale. Prin acelessi locuitorii marelui Principatu alu Transilvaniei inca au fostu atinsi in mare gradu, respective au avutu si ei a suferi impreuna.

Intr'aceea trebile acestei tieri au suferitu o [illegible] cere statu de esentiale, incatu partea cea mai mare a locuitoriloru Transilvaniei simte in sinesi unu impulsu de a'si aduce prea umilitele sale dorintie si rugeminti din nou la pitiórele tronului Maiestatii Vóstre si a cere totnodata prea'ndoratulu ajutoriu.

Dupace inse diet'a transilvana in vigórea preanaltului rescriptu alu Maiestatii Vóstre din 1 Sept. 1865 fù deschisa; dupace representantiele comitatelorii, districteloru, cum si ale scauneloru secuiesci nu se aduna nici dupa usulu observatu pana la an. 1848, nici in consunetu cu preanaltu incuviintiat'a constitutiune municipala provisoria din 27 Nov. si 12 Dec. 1861 si nici macar intru intielesulu instructiuniì din an. 1865; dupace in fine nici de altminterea nu este ertatu a se aduna vreo alta representantia ce ar fi autorisata de a substerne rugaminti si grecuminte comune, — asiá a mai remasu inca numai midiuloculu de a cuteza se ne apropiemu de tronulu Maiestatii Vóstre cu rugamintile nóstre privitóre la binele tieriì, pe cale privata.

Spre acestu scopu prea umilitu subscrisii au fostu cercati si provocati de catra 1493 locuitori din Transilvani'a toti conoscatori de carte, subscrisi in 37 plenipotentie, pentrucá se substernemu Maiestatii Vóstre in numele acelora si in supunere omagiala acésta prea umilita rugaminte.

I. Maiestatea Vóstra se Ve indurati preagratiosu a conserva referintiele de dreptu publicu ale Marelui Principatu alu Transilvaniei catra corón'a ungurésca a Maiestatii Vóstre in consunetu cu Diplom'a Leopoldina, cu sanctiunea pragmatica si cu alu VI-lea articulu de lege din an. 1791, éra la articululu I de lege din an. 1848 despre unionea, séu mai bine total'a fusiune a Transilvaniei cu Ungari'a o denega preanalt'a sanctiune.

Maiestatea Vóstra! Credintiosii subscrisi, cum si comitentii loru credu ca nu gresescu, déca cutéza a sustiené, ca convictiunea cea mai intinsa latita, cea mai matura si mai afundu inradecinata la maioritatea cea mai precumpanitóre a locuitoriloru Transilvaniei este, cumca contopirea acestui mare Principatu cu regatulu Ungariei ar fi tocma pe stat'a de fatala pentru monarchia, pre catu ar fi ea de ruinatóre pentru pururea credintiós'a natiunea romanésca. In cursu de optsprediece ani intregi statu natiunea romanésca, catu si cea sasésca isi respicara acésta convictiune fórte desu si in modulu celu mai vederatu.

Maiestatea Vóstra! Romanii Transilvaniei sunt o natiune otielita in cursu de mai multe vécuri prin suferintiele cele mai aspre, ei isi pastréza cu credintia sórentele si convictiunile sale politice, incatu tocma si pe unde li se precurma firulu istoriei, unu instinctu politicu sanetosu totu nu'i parasesce.

Natiunea romanésca nici acuma nu se increde la opiniunile politice si nationale predominatóre in Ungari'a. Romanii voiescu a remané pentru étte timpurile in Transilvani'a si in monarchi'a austriaca, éra unguri la nici unu casu nu voiescu a se face.

Spiritulu si coprinsulu articuliloru de lege decretati la 1848 in Ungari'a inca este de o natura, pentrucá din pasu in pasu se produca séu desaprobare categorica, séu cea mai mare ne'ncredere, cum si materia bogata de ne'ndestulare, ora, perrecutiune si ruina. Locuiu de frunte 'lu ocupa in acésta privintia articulii III, V, VI. VII, XVI si XVIII.

Demersulu de tóte dilele alu lucruriloru au trebuitu din nefericire se intarésca, au si intaritu pe natiunea romanésca in suso sieptat'a sa aversiune. De langa aceasti generali mai sunt in ori care statu si tiéra inca si altele speciale, precum cetatienesci, nationale, confesionale, chiaru si locale, care sunt indreptatite a'si avé in dieta pe representantii loru de specialitate si profesione. In Ungari'a inse din oricare cestiune publica se face cate o cestiune strinsu nationala.

In tóte cercurile electorale, in care romanii intre alte impregiurari pe langa unu decursu paciuitu alu actului de alegere aru fi fostu siguri de maioritate absoluta, ei au intalnitu resistinti'a cea mai cerbicósa, intru stata, catu ori unde candidatii de nationalitate romana nu au potutu fi respinsi cu midilócele usitate, s'au departatu prin aplicarea fortiei brutale. Numerósele ex semple cate se reducu la asemenea casuri in care se aplica puterea cruda in actulu electoralu, se afla partrate statu in actele de cercetare, catu si in protocólele dietei ungurene. In an. 1861 s'au omoritu in modulu acesta la alegerile din Lipov'a, Mezö Kövesd, Bözing unsprediece romani, éra alti dóuadieci si trei romani au fostu greu raniti si mai multi altii batuti infricosiatu. Pe timpulu sotelorii electorale din tómn'a anului 1865 in cercurile Oresidori, Szilág-Cseh, Beregy, Szászka fusera tocati pe mórte séu impuscati nóue romani, intre carii si unu preotu, éra alti preste 150 au fostu raniti séu prin puscaturi séu in altu modu schilaviti. Aici este prea de insemnatu impregiurarea, ca atatu functionarii comitateloru, catu si comitetele electorale ingrijescu regulatu, pentrucá mai nainte de actulu alegerii se se la dela romani inca si beticle pe care ei dupa stravechea loru datina le pórta la drumu, dupa care apoi partit'a contraria se rapede asupra loru mai cu sama din cate unu dosu séu din cate o curte secunsa. Din acestea se póte esplica usioru, cumca intre 377 membrii ai casei deputatiloru din Ungari'a pentru mai multu de 1.800,000 sufiete de nationalitate romanésca locuitóre in Banatu si in cateva comitate ale Ungariei proprie, numai vreo 19 deputati s'au potutu alege. Éta inse ca asemenea acte de alegere isi aflara si in anulu mantuirii 1866 aparatori inca si in diet'a dela Pest'a!

Deci pre candu partit'a unionista séu mai bine fusionista lucra din respoteri pentru formal'a turnare a marelui Principatu alu Transilvaniei, séu vorbindu mai dreptu, pentru cucerirea aceleia prin Ungari'a, acelessi partite este totnodata prea determinata a pregati cu tóte putintiósele midilóse total'a disolutiune séu desfiintiare a natiunii romanesci.

O partita órecare sustiene, ca déca s'ar concede nimicirea autonomiei Transilvaniei, atunci cerbicós'a repumnantia a partitei dualistice in contra necesitatii absolute de a se consolida monarchi'a, ar mai relasa. Prescredintiosii subscrisi, cum si comitentii loru indrasnescu a fi in acésta privintia de o parere cu totulu opusa. Istori'a celoru 180 ani din urma, éra mai virtosu cea din an. 1848/9 isu mai intaritu in acésta opiniune a loru. Deci in locu de a sustiené cu o singura espresiune nimicirea autonomiei Transilvaniei, cares in celu mai bunu casu n'ar avé nici unu scopu, subsemnatii preaplecati si comitentii loru indrasnescu mai virtosu a se roga cu profonda umilintia cá

II. Intru intielesulu preanaltei diplome din 20 Oct. 1860 si in consunetu cu augustolu cuventu de tronu alu Maiestatii Vóstre din 1 Iuliu 1863 si cu prea umilit'a adres'a dictala substernuta dupa aceea, Maiestatea Vóstra se Ve indurati a sanctiuná legea electorala votata de catra diet'a transilvana in an. 1864 si apoi a demanda alegerile pentru o nóua dieta a Transilvaniei.

Partit'a fusionista produsese órecicare temeiuri parute in contra justetii si ecitatii nóuei legi electorale transilvane anume cu privire la censulu de optu fiorini v. a. impreuna cu taca'a capului; acelessi inse au fostu re'ntranate la diferite ocasiuni pe deplinu si cu o logica neinvinsa. Cunoscutu este, ca in alte tieri multu mai bogate decatu a Transilvani'a censulu electoralu este numai 5 fl. Déca ar avé a remustra vreo natiune séu clasa de poporu cevasi in contra legii electorale transilvane votate in an. 1864, apoi aceea ar poté fi dupa dreptate numai natiunea romanésca. Tóte celelalte natiuni si confesiuni sunt prin acea lege multu mai favorate decatu romanii, caroru dupa acesta abié li se vinu deputati mai multi decatu natiunii sasesci constatóre din 180 mii sufiete. Totusi romanii liberi astadata de ori ce cugetu reservatu egoisticu, inspirati de adeverat'a iubire de pace si numai pentru cá tiér'a re scape odata din acésta nemicsare, a lasatu spre daun'a sa din dreptulu seu, asteptandu dela viitoru, cá celelalte natiuni se recunósca acesa ce e dreptu si ecitabilu.

Maiestate! Déca inaintarea si prosperitatea Transilvaniei ar fi conditionata anca si pe viitoru dela regulerea referintieloru de statu ale Ungariei, atunci ruin'a totala a acestei tieri si altmintrea fórte greu cercate s'ar poté considera cá sigura. Intru adeverea ca Transilvani'a nu mai póte astepta. Acésta tiéra a scapatatu atatu de reu, incatu nimeni nu se mai póte mira, déca de ecs. foile publice magiare striga in gur'a mare mai alesu asupra emigrarii secuilonu de mai multi ani incóce; atata numai, ca acelea foi nu voiescu a marturisi cea mai deaprópe causa a emigrarii, adica persecutiunile la care sunt ei supusi pentru asié numit'a sicul i c a h a e r e d i t a s, prin care mai multe mii de locuitori au scapatatu la sapa de lemnu.

Transilvani'a sufere mai alesu pentru cerbici'a unei partite mici, care anca totu se mai inganfa cu prerogativele sale nationale. Acésta partita imbuibata de ambitiune falsa a fostu in timpulu treontu desmerdata cu totulu prin favorari nenumerate ou cate fusese incarcata si a fostu intarita prea peste measura in retacit'a sa parere, cá si cum ea ar fi unic'a proptea a tronului si singura capace de a guberna. Spre multumita pentru tóte aceles bunatati ea intretienù opusetiunea nu statu de vreunu principiu,

de care au fostu totudeauna si preste totu, ci mai virtosu opusetiune sistematica.

Acea seria fórte importanta de unspredece propusetiuni regesci, pe care Maiestatea Vóstra sî binevoitu ale anuntia prin cuventulu Vostru de tronu din 1. Iuliu 1863, apoi statu pe acelea, catu si mai tardiuru alte cateva a face se se asterna dietei in proiepte, sunt alese in adevéru cu mare intieleptiune si inspirate de adeversî'a amóre a parintelui patriei. Sunt temeiuri greu cumpanitóre, din care se póte incheié, cumca nu numai romanii si sasii, ci si partea cea mai mare a poporului magiaro-secuiescu isi asteptá fericireaasa dela codifica ea si punerea in lucrare a aceloru legi; chiaru si repetit'a participare a ungurilorn si a secuilorn la alegerile din an. 1863/4 interasce acésta sfirmare.

Intr'aceea din o mare disgratia tóte acestea au trebuitu se se intample cu totulu altmintrea. Program'a asié numitei partite a baronului Nicolae Vesselényi cunoscuta de ani treidieci sunu intre altele: A face regimului statu in bine catu si in reu opusetinne sistematica, pentrucá in diet'a transilvana nici odata se nu se póta infiintia vreo lege salutara. Dela a. 1834 incóce acestu scopu fu gonitu in tóte dietele transilvane cu o constantia fara ecsemplu si in partea cea mare fu si ajunsu. Acea partita voise a constringe prin acésta pe regimu cá fosiunea Transilvaniei cu Ungari'a se o concéda, ba tocma se o provóce ch insusi; éra ne'ntemplandase acésta, atunci s'ar ajunge de siguru ancsi celelaltu scopu, ca ar poté infatiosia pe regimu cá ostilu asupra tierii, ceea ce in adevéru de cateva ori 'l a si succesu. In acestu modu tiér'a in totu decursulu vécului alu 19-lea fu retienuta dela orice progresu cá si unu Briareu ferecatu in lanturi.

Cu ochii lacrematcri se róga preaumilitu subsemnatii si comitentii loru, cá Maiestatea Vóstra se scapati marele Principatu alu Transilvaniei din totat'a decadintia. Calea catra liberarea tierii si a celoru dóua milióne locuitori si sei se póte deschide dupa prea umilit'a parere a subsorisilorn numai prin preanalt'a sanctionare a legii electorale din anulu 1864 si prin conchiamarea unei diete nóua pe temeiulu acelei.

Transilvani'a nu póte astepta ca insa nici ea are trebuintia de asteptare. Referintiele sale catra corón'a ungurésca nu mai recere alta regulare, acelea sunt regulate de multu prin legile fundamentale restatorite prin nalt'a diploma din 20. Octobre 1860. Era Transilvani'a apucase a'si regula si referintiele sale cat'a monarchia. Acésta tiéra a Maiestatii Vóstre, cea mai importanta din tóte catra resaritu, acésta fortaretia naturala a imperiului are trebuintia imperativa de restaurare in laintrulu seu, éra acestu scopu inaltu se póte ajunge numai prin redeschiderea activitatii sale in legislatiune intre mediuinele proprie sale autonomii statorite prin legile fundamentale.

Activitatea dietei transilvane nu ar fi in stare de a impedeca intru nimicu acea „invoire libera" prevediuta in preanalt'a patenta din 20 Sept. 1865 cu privire la „pertractarea comuna a celoru mai nalte probleme de statu" Ide'a fundamentala respicata in preanalt'a diploma din 20. Septembre 1865 si prochiamata din non si cu solenitate de pre augustulu tronu alu Maiestatii Vóstre, sub nici o impregiurare nu póte fi alterata prin o dieta transilvana. Ers decumva in legea despre representatiunea imperiului s'ar propune vreo modificatiune, care s'ar potea incapea cu statilitatea, unitatea si cu pnnctiunea suverana a imperiului," apoi pentru unu casu fericitu precum ar fi acest'a, Maiestatea Vóstra ati binevoitu a Ve reserva, cá „resultatele pertractariloru se le propuneti representantiloru legali si celorulalte regate si tieri, pentrucá se primiti si se spretiesti votulu loru totu asié de ponderosu." Deci indata ce supunemu, cumca marele Principatu alu Transilvaniei nu póte fi sacrificatu la acea „invoiéla libera," adica acésta tiéra nu póte fi despoiata de autonomi'a sa statorita tocma in urmarea libereloru sale invoieli din anii 1692, 1722 si 1744 si in prea caltulu cuventu de tronu din 1. Iuliu 1863 confirmata din nou, apoi suntemu in dreptu a si sperá, cumca resultatele pertractariloru se voru propune si representantiloru acestui marc Principatu alu Transilvaniei, precum s'a intemplatu acésta cu celelalte acte de statu mai anume in anii 1744 si celelalte acte de statu mai anume in anii 1744 si 1863.

Intr'aceea dupa tóte semnele cate se arata, acea invoire ferbinte dorita se va mai amana multu, pentruca asié numit'a cestiune ungurésca sta astadi tocma pe punctulu une stetese ca in Aprile 1861. Deci pana una alta diet'a transilvana ar potea reapuca firulu activitatii legislative tocma acolo, unde acelasi i s'a curmatu in 1. Septembre 1865 in r'unu modu surprindietoru. Din 11 proiepte de lege de a. 1863 au mai remasu anca siepte neterminate, si proieptulu de lege substernutu in anulu 1864 „pentru folosirea celoru trei limbi ale tierii in afacerile publice oficiale" mai astépta dupa prea nalt'a ecfeptoire, pre candu intr'aceea limb'a romanésca in restimpu de unu anu in resplusa mai de totu din afacerile oficiale.

In ce stare se va fi aflandu astadi justitia si administratiunea in marele Principatu alu Transilvaniei, se potea cunósce din sunsu insemnat'a activitate a desu memoratei opusetiuni.

Planulu adica este proieptatu de multu dupa care locuitorii transilvani se ajunga acolo, in catu se li se urasca din sufletu de propri'a justitia si guberuare si se fia constrinsi anca si in modulu acest'a, cá se'si caute scaperea loru in Ungari'a. Nenume.ate sunt pedecile care se aruncu in calea unei justitii rapedi si a unei administratiuni prosperatóre.

Dupace administratiunea municipala se afla pana acum in partea cea mai mare in manile partitei feudale, asié anume clas'a cea mai numerósa a locuitorilorn este constrinsa a'si cauta la adversarii sei politici realisarea drepturiloru sale purcedietóre atatu din referintiele ubrarisle desfiintiate prin lege, catu si din legile statorite si sanctionate de Maiestatea Vóstra cu tóte solenitatea, privitóre la libertatea politica si nationala; apoi este fórte bine cunoscutu, ca acea partita nu vrea a sei nimicu de acelea legi.

O parte insemnatóre a greumiotelorn (napastuiriloru) resulta anca si din cateva legi catu defectuóse, catu ecivóce, á caroru intregire si interpretare Maiestatea Vóstra o ati dispusu in parte tocma si prin prea gratiós'a trimitere de propusetiuni regesci.

Din acestea si alte asemenea impregiurari se mai póte esplica anca si acelu unicu fenomenu in tote kinurile, ca in dilele nóstre multe comune satesci din comitate se lipsescu de drepturile avute simplu numai pe cale administrativa si de acelea drepturi sle loru regule, in a caroru folosintia aceleasi fusesera aparate atatu prin gubernuiu civilu si militaru de 12 ani, catu si prin sistem'a gubernementala ce a ecsistatu pana la a. 1865.

O alta nedreptate adencu simtita sta intru acea, ca comunele satesci nici pana in dio'a de astadi nu'si loara competintiele loru din paduri, competintie statorite prin preanalt'a patenta din a. 1854 si care au intratu intre obieptele urbariale despagubite prin statu. Cunoscuto este, cumca atatu napastuirile cate se reducu la acele competintie, catu si certele din cans'a ereditatii secuiesci si cele esesle din resoumpararea prestatiuniloru (robotelorn, tacselorn), care se potu resumpara, pe la noi sunt infe ate cu uritiosulu nume de comunismu, cara acésta se face in mani'a unoru legi care vorbescu chiaru si respicatu, cum si dupace pentru acelea prestatiuni s'au platitu sumele despagubire urbariala.

Causele de judecata pe la mai multe tribunale de instanti'a prima, in parte tocma si la tabl'a regésca sunt tractate cu multa nepasare, ba ce e mai multu, ca in multe casuri se denéga sub preteste diferite chiaru si esecutiunea sentintieloru intrate in putere de dreptu, éra prin acésta partitele care 'si cauta dreptulu loru sunt aduse la desperatiune, conscientl'a de dreptu e anduita, pietstea catra legi micsiorata, creditiulu publicu alterstu.

Numeróscle cosemple prin care acestea astari se potu adeveri si care in casu de necessitate s'ar potea enumera, se retacu sici numai din causa, ca inim'a cea parintésca a Maiestatii Vóstre se fia crutiata de o dorere si mai mare.

Decl dupace prea-umilitu subsemnatii si comitentii loru credu, cumca ei atatu prea plecat'a loru rugaminte sunatore pentru respingerea articiolului de unione din an. 1848 si sustinerea autonomiei marelui Principatu alu Transilvaniei, catu si ceealalta prin cerea se cere prea gratiós'a sanctionare a legii electorale substernute in an. 1864 si redeschiderea dietei, le au proptitu cu temeiuri scóse din legi si din starea tierii, cum si tare convinsi, cumca prea gratiós'a acordare a rugaminteloru nóstre ve corespunde in linia prima interesseloru coróuei, pusetiunii suverane a imperiului, augusteloru si parintesciloru scopuri ale Maiestatii Vóstre, apoi totuodata si prosperitatii marelui Principatu alu Transilvaniei, precum si bine intieleseloru interese si libertati legale a locuitoriloru sei, incheiemu cererea nóstra substernuta in veneratiune omagiala cu ferbintea rugatiune catra Creatorulu universului pentru indelung'a si glorió'a viéti'a a Maiestatii Vóstre si augustei Vóstre dinastii.

Ai Maiestatii Vóstre

supusi prea umiliti

Georgie Baritiu mp., Dr. Ioane Ratiu mp.

Brasiovu si Turd'a in 31 Oct. 1866.

Legea finantiala pentru an. 1867

din 28 Dec. 1866 (coprinsa in f. l. imp. din 30 Dec. Nr. 176, edata in bucat'a LXVII) cu valóre pentru intrega imperiulu.

Pe basea patentei Mele din 20 Sept. 1865 dupa ascultarea consiliului Meu ministerialu am aflatu a ordoná precum urméza:

Art. 1. Totalulu speseloru statului pentru anulu adm. 1867 e definitu la 433.896.000.

Art. 2. Creditele de erogatiune aplacidate pentru ramii singuriti si administratiuni impartite dupa capitule si titule le cuprinde partea 1 a bugetului de stato, ce urméza cá adauso.

Aceste credite de erogatiune se potu de regula intrebuintiá intre marginile capituleloru legii finantiale si fara reprivire la singuritele titole, precum neci la deosebirea pentru recerintiele ordinari si straordinari.

Din contra creditele de erogatiune aplacidate pentru bugetulu ministeriului de finantia capitululu 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 32, 34 si 35 cu sumele definte pentru titulele singurite, au a veni aplicate la acopurile desemnate in aceste titule, inse fara privire la demarcarea pentru recerintiele ordinari si straordinari.

Art. 3. Pentru acoperirea speseloru statului aplacidate in art. 1 se determinéza venitarile din contributiunile direpte, darile indirecte, si alti rami de venitu ai statului definti in parte a 2 a bugetului de stato, ce urméza sum'a de 407,297,000 fl.

Art. 4. Spre a scóte sum'a definta in art. 3 alu venitelorn statului au a se folosi cu deosebire urmatórele determinationi in valóre:

1. Incarcatur'a straordinara, ce sunta in urm'a ordonatiunii imp. din 13 Maiu 1859 Nr. 88 alu f. l. imp. se vor mesurá si redicá in anulu adm. 1867 cá si in anulu trecutu:

a) La contributiunea pe pamentu cu $^3/_{12}$

b) „ „ naimulu de casa „ $^2/_6$

c) „ „ classeloru de casa „ $^3/_4$

d) „ „ pe castigu „ $^2/_5$ si

e) „ „ pe venite „ $^2/_5$ a ordin.

f) Contributiunile de venite deporande din interesele obligationiloru de statu, fondurile publice si statatórie se va mesurá si redicá cá in an. tr. cu 7%.

Determinatiunile art. 4 despart. 1 la lit. g a legii din 29 Febr. 1864 f. l. i Nr. 14 in privinti'a modulul redicarii contributiunii marite de venite consemnate sub lit. f, remanu in potere si pe anulu adm. 1867.

2 Modificarile determinate prin legile din 13 Dec. 1862 f. l. i. Nr. 89 si respective prin leges din 29 Febr. 1864 i. l. i. Nr. 20 la legile din 9 Febr. si 2 Aug. 1850 privitóre la timbriuiu si la competintiele nemediulocite precum si

3. Immarirea contributiunii de consumu dela zaharu din materiile interne in accessi mesure cum se introduse ea cu legea din 29 Oct. 1862 f. l. i. Nr. 75, au a stá in valóre pentru durarea anului adm. 1867.

Art. 5. Spre acoperirea (deficitului), ce ese din asemenarea totalului speseloru de statu de 433.896.000 cu totalulu venituriloru statului 407.297.000 precum si spesele, ce sunt a se plati din servitiulu an. tr. de 51.034.000 fl. sunt a se intrebuintiá acele mediulóce si bani in sum'a totala de 79.495.000, care mai stau la dispusetiune din introdusele operatiuni de creditu ale administratiunii finantiale pe temeiulu legii din 25 Maiu si 25 Aug. 1866.

Art 6 Cu executarea legii de facia e insarcinatu ministrulu de finantia.

Vien'a in 28 Dec. 1866.

FRANCISCU IOSIFU m. p.

Beloredi m. p. Larisch m. p.

La ordonatiunea prê'nalta:

Bernhard cav. de Meyer m. p.

Acésta lege finantiala pre anulu 1867 e urmata de reportulu ministrului de finantie c. Mösolch-Larisch si de bugetulu pusu in detaliu, din cari tóte estragemu rubricele urmatórie:

Din anulu 1866 remase unu deficitu de 51,034,000. Pre anulu 1867 spesele sunt preliminate cu 443,896,000. Venitele statului acoperu suma de 407,297,000. Prin u mare deficitulu ar remané 77,633,000, care e de scoperitu statu prin redicarea contributiuniloru in sum'a de pana acum cu tóte aruncaturile, catu si prin immultirea noteloru de statu pana la fabricarea de charti nóue de imprumute. — In urm'a sarcineloru celoru grele ale resbeliului s'a potutu mediloci acésta suma de deficitu numai prin mares economii si reducere, si inca incepundu chiaru dela curtea imperatésca, care in urm'a demandarei Mai. Sale si a redusu bugetulu cu 2,303,000 si in ministeriulu de resbelu cu 15,305,000, ér' administratiunea civila cu 2,910,863 fl. sol.

Ardéulu, pentru care linea pre an. 1866 se subtrasese din bugetu 44,269 fl., acum mai su feri ér' o reductiune de 315,731, incatu pre an. 1867 are preliminatu in ordin. numai 2,837,000 fl. si estraordinariu 163,000 fl.

cu totulu 3,000,000 fl.

Din acest'a reducere s'ar vedé, ca pentru Ardéla inca nu se potu introduce spese productive de imbunatatirea comerciului, industriei si altoru desvoltari. —

E de insemnatu, ca in bugetu se afla si acum rubric'a senatului imperiale cu 200,000 si consiliului scolariu cu 30,000, ér' cancelariile de curte tóte cu bugetele loru. —

Din istori'a comitetului romanescu.

De candu unii ómeni cauta cum se se ascunda la spatele comitetului romanescu, altii intrébe mereu, ca unde este comitetulu romanescu, mai ecsista elu si dóca ecsista, pentru ce nu face nimicu dela sine si prin sine. Unii ómeni érasi au memoria fórte scurta, incatu ce-i uitu eri, nu mitatu astadi, si altii uita bucurosu totu ce nu le place loru. Mai sunt si ómeni tineri, cari in copilari'a loru nu s'au ocupatu cu nici unu felu de politica si mai tardiu nici cu istori'a patriei si a natiunii sale. In fa vórea acestoru clase de ómeni este bine a repeti si aici cateva date istorice despre comitetulu romanescu indepundu dela urdirea lui.

In timpulu revolutiunii din an. 1848 in siedinti'a II a adunarii nationale dela 4/16 Maiu dupa alegerea unei deputatiuni de 48 membrii la imperatulu si a alteia de 110 la diet'a din Clusiu se alese si unu comitetu permanentu de 25 membrii, alegerea inse s'a intocmitu asiá, cá mai dinmetate membrii, adica 12 insi se fia locuitori in Sibiiu si anume episcopulu cá presiedinte, Sim. Barnutiu cá vicepresiedinte, 5 protopopi din locu, 1 parochu din Resinari, unii functionari, 1 advocatu, 1 profesoru, éra ceilalti era mai toti ómeni tineri, cum Papiu, Butéanu, Ianco, Pipoiu, Popasiu, Betranénu, Suciu, Romanu, Michesiu, éra din partea Blasiului era numai 1 profesoru si dela Mediasiu unu protopopu. Instinctulu alegatoriloru séu dóra mai multu siu propunetoriloru de nume le-a spusu loru, ca unu asemenea comitetu potea lucra cu óresicare securitate séu numai in sasime si a nume in Sibiiu, séu ni ca i ri in Transilvani'a fara pericolu de impuscatura séu spendiuratóre. Revolutinnea maghiara de atunci carea se aflá in capulu tierii, nu suferia cu vréti'a odata alaturea cu guberniulu seu unu altu guberniu si inca esitu din o revolutinnea romanésca atatu de pacinita si — de e mai multu, rationata, scutita de orice escese. De acsea guberniulu din Clusiu tramise deo.ete repetite pentru desfiintiarea comitetului si arestarea membriloru lui. In 16 Aug. gr. Béldi veni la Sibiiu spre a pune man'a pe comitetu (Dobokai). Acelu comitetu inse mai suferi si de o bóla interna fórte periculósa. Idelle membriloru tineri cu ale membriloru betrani nu se suferia preocum nu se sufere ap'a cu focu'lu. Intre betrani era si vreo doi unionisti. Acésta diferintia de idei a spartu in fiacari cu ocasiunea desbaterii cestei Mihaltianiloru impusecati de secui si de gard'a din Aitidu in Maiu. Siedinti'a se tienú in chili'a unde se tienu astadi siedintiele comitetului asociatiunii. Tinerii cerea a se face pasi cu totulu decisivi, betranii nu numai se opusera, ci declarara pe tineri de „o céta de ómeni turburatori". Siedinti'a se sparse, pentrucá in acelu numeru se nu se mai adune niciodata. Presedintele era dusu la Vien'a, Insbruck si apoi din Iuliu pana in Oct. la Pest'a; v. presiedintele fù silitu a se retrage din Sibiiu si a petrece a x cunsu pe la granitiari in Vestemu, Racovitia si pe sirea. Mai tardiu dintre acei membrii si comitetului doi adica Betranénu si Butéanu fusera spendiurati, éra Const. Romanu taietu in bucati.

In adunarea a dóu'a din Septembre ago. motósa si armata de la Blasiu, la care a fostu din partea ungurésa br. Nic. Vay cá comisariu, éra din partea austriaca generalmaioru Schurter, poporulu a cerutu (punct 7) pentru Transilvani'a intrég'a unu guberniu provisoriu nou, care se fia compusu dintr'unu numeru egalu de romani, unguri si sasi. Acésta cerere nu s'a implinitu; in locu de acsea inse comendantele generalu br. Ant. Puchner, carele dupa esirea manifestelor imp. din 22 si 25 Sept fusese denumitu si comisariu imperatescu plenipotentu in 16 Oct. Nr. presid. 1328 1848 confirmá unu comitetu nou constatatu numai din siese membrii sub numire: comitetu de impaciuire. Acelu comitetu isi alese de presiedinte pe Simionu Barnutiu, avea inse de controlu pe generalulu Pfersmann. Totu pe atunci se infiintia in Sibiiu si unu comitetu de apararea tierii (Landesvertheidigungsausschuss), la care loá parte cate doi romani, ostiva sasi si mai multe persóne militare.

Referintiele acelui comitetu catra comand'a generala c. r. si catra poporu merita o descriere inadinsu si noi gratulamu inca de acum acelui condeiu, carele va fi intreprinsu asié ceva.

In 11 Martiu 1849 comitetulu fù respenditu in urm'a caderii Sibiiului, elu mai ecsistá numai in asteptarile ómeniloru, apucase inse a perde din popularitate prin multi'a sa teoria si puin'a pracsa.

In Sept. 1849 veni br. Lud. Wohlgemuth cá gubernatoru civilu si militaru. Acelu omu de statu adusese cu sine dela ministriulu din Vien'a o instructiune secreta constatóre numai din patru puncte. Unulu din acelea a permisu, cá se desalmineze orice relu de comitetu sub orice numire s'ar mai afla in tiéra, prin urmare in prim'a linia se sparga comitetulu romanescu, éra apoi se intielegе de sine ca fostii membrii ere se fia pusi neaparatu sub priveghere politienésca. Acelasi trecea pe atunci in actele publice sub nume de „Parteigänger".

Din acelu timpu de comitetu romanescu n'a mai potutu si vorba nici cá prin siopta.

— Dupa 11 ani adica in Ianuariu 1861 tienendusе conferintia nationala din membrii denumiti, acelasi in siedinti'a IV au aclamatu pe cei doi archipastori de presiedinti si totodata au denumitu 18 membrii, din carii se fia compusu comitetulu permanentu. Acelu comitetu n'a castigatu nici odata confirmarea mai nalta, elu inse a fostu t o l e r a t u pe tacute, pentrucá s'a prevediutu usioru, cumca mai multi membrii de ai sei in scurtu se voru departa din Sibiiu in tóte partile, precum s'a si intemplatu in adeveru. Cu tóte acestea acelu comitetu candu cá minoritate candu cá minoritate, candu cu membrii sei candu cu suplenti totu a facutu unele lucruri, care si fi meritatu a fi cunoscute de catra natiune si patria.

In 20/8 Aprile 1863 se deschise o alta conferintia nationala, totu din membrii denumiti, dar' incai autorisata prin actu formalu. In siedinti'a I a conferintiei dupa deschidere si citirea numeloru intrevenira urmatórele scene:

Dn. Bologa. Mai e de lipsa cá se siédia membrii comitetului permanentu la mas'a presidiala?

Dn. Baritiu. Da, pana 'si voru da socotelile.

Dn. Vas. Popu. Comitetulu nu mai are nici o functiune, candu e adunata congresulu.

Dn. Branu de Lemény. Comitetulu nu mai are intielesu.

Dn. pres. mitr. Siuluiu. Dara se remana secretarii la masa si membrii comitetului se faca locu. (Se face.)

Dupa citirea prean. resolutiuni si dupa alte dóua cuventari cere cuvantu

Dn. Manu jude primariu. Insinte de tóte comitetulu permanentu se'si dea sam'a despre lucrarile din acesti doi ani.

Dn. presiedinte episcopu Siaguna. Presidiulu remane la ordinea dilei; cine are vreo motiune de altfelu, s'o astérna in scrisu. Dintr'alte comitetulu si a facutu datorinti'a, si-a facutu reportulu si 'lu va presenta la timpulu seu.

Dn. Manu isi retrage motiunea.

(Vedi insemnarile stenografice publicate in acelu timpu in foile publice romanesci, anume in Gazeta Nr. 29.)

Insemnamu ca „ordinea dilei" lasta intru intielesulu adeverato nu ecsistá de locu; nici o programa a lucrariloru si nici vreo regula pentru desbateri nu s'a vediutu nicsiri. Intr'acsea in privinti'a comitetului se descoperi de catra unulu indata in prim'a siedintia mai multu decatu ar fi cerutu prudentia de statu diu Vien'a si din o casa mare din pistri'a Sibiiului. In acésta causa s'a pornitu unu felu de murmuru infundatu, din carele in urmatórea di resultase o interpelatione de 9 puncte sunatóre catra presidiu si comitetu; ci parendose acsesi la unii prea aspra, mai alesu ca se andisera si óresi care amenintiari de persóne, deocamdata se de latura.

La finea siedintii IV d. Dr. Nemesiu citesce unu raportu alu comitetului permanentu compusu de diui pe timpulu dintre 16 Ian. 1861 si 19 Aprile 1863, lucru carele ar fi trebuitu se se citésca mai antaiu in sinulu comitetului, apoi indata in prim'a siedintia, pentrucá adunarea se cunósca de unde are se'si re'ncépa lucrarile sale. Acésta asié se si intempla, ori unde se tienu adunari regulate.

Desbaterile cate au urmatu in acesasi siedintia IV asupra re'noturirii prin adunare, a reintregirii si a substituirii membriloru absenti si comitetului sunt prea interesante si singure in stare de a informa si indirepta astadi pre toti cati se afla amestiti de atatea scorniturі respandite inadinsu, pentrucá ómenii se nu mai scie unde se afla. Intrebarea era, ca cum se se adune comitetulu, déca membrii lui locuescu in mai multe tienuturi. S'a cunoscutu ca acésta nu se póte. S'au propusu cateva midilóce de a esi din confusiune. Ambii dd. presiedintii, apoi in ordine N. Gaetanu, Harsianu, Aldulénu, Branu de Lemény, I. Muresianu, Domsia, Balomiri, Puscariu, Hanea luara parte la desbaterе. Concluselu a fostu: 12 membrii ordinari séu suplenti se fia totudeauna de facia. Candu mitr. Siuluiu nu póte veni, se'lu suplinésca in presidiu Esc. Sa dn. Vas. Popu. Membrii vechi fusesera: I. Aldulénu, I. Bologa, I. Macelariu, P. Vasiciu, A. Vestimeanu, I. Pinciu, G. Baritiu, I. Puscariu, I. A. Severu, M. Nicola, Dr. I. Ratiu, Dim. Moldovanu, G. Domsia, Sp. Fetti, Dr. Ios. Hodosiu, episc. I. Alecse, Al. Bohatielu, Al. Lazaru. Ci acestu din urma isi dedese dimisiunea (Vedi protoc. din 1851 f. 23). In locu'i se alese cá membru actualu in 1863 dn. Vas. Popu.

Membrii suplenti se denumira in acea siedintia din 1863: dd. I. Branu de Lemény, prot. I. Rusu, protos N. Popia, protop. I. Hanea, V. Butéanu, Codru Dragosianu, sen. Balomiri.

Intr'acsea G. Baritiu, Dim. Moldovanu si Sp. Fetti isi d e t e r a demisiunea din comitetu.

Pentru loculu de siedintie se decide prin aclamatiune si „se traiésca", cá acelasi de aici incolo se fia nu numai in Sibiiu, ci si in Blasiu (Vedi stenografiile si Gazet'a Nr. 39 din 22 Maiu 1863).

Acelu comitetu inse nu avea nici unu statoto. Acelu comitetu nu s'a supusu nici odata spre intarire. Acelu comitetu in $3^1/_2$ ani nici decum nu a fostu conchiamatu éra astadi dupa o mica incercare nemorocita facuta in Blasiu conchiamarea lui e strinsu oprita. Comitetulu adica fusese unu pruncu nascutu mortu. Cine nu scie, ca dreptulu reuniuni politice in Austri'a nu ecsista si ca guberniulu nu va suferi alaturea cu sine unu altu guberniu? prin urmare nu trebue se ascondemu pisic'a in sacu, nici se amblamu cu doi bani in trei pungi, nici se facemu poporului ilusiuni, ca nu toti sunt copii, nici totu cu minte copilarésca.

Oricine néga acestea este datoru a ne da de mintiuna prin fapta, adica prin litere presidiale convocatóre de comitetu si prin protocólе de siedintie din acelu comitetu.

Si noi sperámu pana in Augustu, ca dóra totusi comitetulu mai are vreunu intielesu, ci de atunci incóce ne convinseramu pe deplinu ca ne-amu insielatu si ca singuru dn. Branu de Lemény avuse dreptate candu cu voce de profetu disese in 20/8 Aprile 1863: „Comitetulu nu mai are intielesu."

Cu tóte acestea nationea romana nu trebue se despere nici unu momentu pentru lips'a unei forme. Comitetulu ei consta din sum'a

totala a inteligintii sale nu numai superióre, ci si a celei midilocie si a tuturoru barbatiloru insestrati dela natura cu o minte sanetósa si matura. Toti aceia facu comitetulu daruitu ei dela Ddieu fara forme, fara parada. Cine vrea se afle vointi'a si dorinti'a natiunii romanesci este constrinsu a intreba pe acestu comitetu.

G. Baritiu.

Brasiovu 2 Ian. 1867. Sér'a de anulu nou se ne fia de bunu auguru preste totu anulu. Concertulu bravei nóstre virtuóse Elisa Circa fù in stare a ne straplantá in regiunile acele fericite de entusiasmu nationalu, in care am dori se fimu catu de desu, déca vremu se ne leganamu de viéti'a si suvenirile nóstre nationale. Totalitatea concertului executatu in sér'a trecuta a fostu fascinatoriu si redicatoriu de animi ale unui publicu numeroso, care rapitu de apolonic'a maiestria si de decenti'a concertantei la esecutarea pieseloru, cu deosebire la bucatile nationale prorupse in aplause entusiastice si repetite, incatu avemu totu cuventulu a ne bucurá de calificarea bravei nóstre artistie cá de odorulu si onórea nóstra in acésta arta.

Trebue se ne esprimamu cu deplinu respectu si catra coluratorii la acestu concertu, cu deosebire catra capel'a musicala a regimentului c. r. de inf. c. Gondrecourt, care ne surprinse cu unu quodlibet compusu din melodii nationale fórte placutu, care dupa rcurtimea timpului, in care s'a compusu de catra comunu laudatulu maiestru alu capelei D. Pabo, inca a seceratu aplause statu la prim'a esecutare catu si la reproducerea provocata de publicu. Ceea ce a contribuitu mai multu la apretuirea acestui quodlibet a fostu, ca s'a finitu cu melodi'a „Desteptate romane". Gratia Dlui capitanu emeritu L. Romanu, care medinlocí cu binevoitoriulu seu concursu compunerea acestui quodlibet si dede mana de ajutoriu din porulu zelu nationalu, care 'lu insufla in rara measura intre semenii sei. Ne vomu mai reintórce la consideerarea efectului, ce l'a produsu in publicu concertulu acest'a. —

— Proiectele de inarmare generala a poporului publicate de D. min de resbelu ocupa tóte discursurile sociale si pre aici. Nóue ne place dintre tóte reflesionile facute despre ele aceea, care presupune, ca in statulu, in care se introduce gard'a nationala generala trebue, cá libertatea popórelorn inca se devina generalu-minte perfectu egala. — Modificarile in legea armatei inca sunt obiectulu discursului de di. —

— Dupa unu gieru de vr'o 20°, care tienú vr'o cateva dile, deodata ne aduce sustrulu nu prospectu de primavéra topindu néu'a de pre tóte culmele. Starea sanetatii e normale. —

Fagarasiu 27 Dec. st. v. 1866.

Reprivirea preste anulu 1866.

Natiunile favorate de sórte petrecura si acestu anu la mormentulu seu cu panegirice cari de cari mai incantatórie; nóue romaniloru ardeleni nu ne vine a ne fermentá mintea cu asié ceva. Detori'a de a meditá asupra trecutului o simtimu si noi, cá ori care altu poporu viu; inse fiinduca resultatele ostenelelorn, ce le seceraramu de una lunga seria de ani pre calea cea spinósa a politicei, nu ne multiumira de locu in asteptarile nóstre, é cu nepotintia a perseverá in aceste meditatiuni fara turburare de anima. — Déca vedeamu, ca barbatii de statu cu politic'a ce o urmara, fericescu imperiulu; póte nu ne cadeá atatu de greu scurtarea drepturiloru cu care foramu amenintiati in totu de cursulu acestui anu plinu de cercari, si acést'a scurtare póte si la noi ar fi avutu resultatulu ce'lu avú in anii trecuti procedur'a regimelui in Prusi'a ori chiaru si Franci'a, ca-ce glori'a armeloru si presupunerea, ca va se vina si acelu timpu, candu voru se se recompenseze tóte aceste vatamari ale intereseloru specifice, ar fi insocitu pre socii acelorn partite, cari sustienu, ca in acestu statu poliglotu e cu nepotintia a satisface de una data intereseloru speciali ale singuraticeloru tieri si natiuni, si ca acum la inceputu tóte trebue se sacrifice cate ceva in interesulu imperiului, alu carui esistintia e necesitate européna.

Acestu anu pentru imperiu a fostu unu anu nefericitu, ér' pentru noi unu anu pre catu se póte de reu. — Prim'a asertiune o demustra de ajunsu ranele ce le a infiptu crancenicele beliuri in animele tuturoru classeloru societatei, perderile imperiului nostru in stare si confusiunile ce i le aduse in laintru, precum si descuragiarea nationaliloru, cari de atate-ori isi sigilara cu sangele credinti'a catra tronu si dinastia, apasu cuventulu descuragiare, ca-ce cursulu politicei, ce le amenintiá fara de nici una trebuintia in celea mai sacre drepturi omenesci si civile, erá pre aici se le faca a crede, ca ele sunt numai una jocaria aceloru potenti, séu dupa espresiunea incetatianita la conlocuitorii nostri a reactiunei. Er' a doua o vedeseo fatal'a pusetiune, in care ne aruncase inaugurarea politicei interne a acestui anu, si din care reclamamu fara de neci unu efectu drepturile nóstre sanctionate de coróna. Ci ast'a ar fi fostu cum ar fi fostu, cacce reulu nu jacea aici, ci mai multu in destramarea si nedisciplinarea nóstra; pentruca, dica cine ce va dice, pana candu nu ne desbinaramu in midilócele de a ne eluptá drepturile in orice impregiurari si pana candu eramu solidari in modulu aparatei acestor'a, nu aveamu cuventu de a ne teme de neci una sucitura a politicei celei mari, ca-ce unu milionu si diumetate de romani ardeleni apasau greu in cumpan'a celor'a, cari impartiescu drepturile politice.

A sperá acést'a solidaritate si mai departe ne indreptatiá la inceputulu acestui anu intr'unirea representantiloru nostri asupra votului separatu in diet'a clusiana, ca-ce pre atunci se presupunea, ca aceiu votu nu se va numeri, ci se va ponderá la locurile competente, si fiindu ele in legatura cu diplom'a leopoldina, sanctionarea pragmatica, diplom'a din 20 Oct. atatea rescripte regesci, ma chiaru si cu legile sanctionate in anii mai recenti de coróna, va sierbi de unu contrapondu a nu se sacrificá autonomi'a Transilvaniei pretensiuniloru de contopire ungurenesci; inse nimenea nu si aducea aminte, cumca pre acelu timpu se-a arunccatu si sementi'a discordiei, pre carea o vediuramu cu destula amaristiune a incolti pre la inceputulu patraiuului diu urma alu acestui anu nefericitu. Intielegu pe embrionulu „de a pasi activi in ori ce impregiurari". Acestu embrionu deschise locu ambitiunei personali, lasá disciplin'a croita in congresele nationali si pentru unii sierbi de pretestu a trece chiaru si rubiconulu, pre carele neci unu romanu cu anima si simtiemente nu trebuiá se'lu tréca fara consimtiementulu nationei. Se nu se fi nascutu acestu fetu degeneratu si bastardu, pucinu nostri deputati alesi numai pentru actiuiu incorporarei ce se sperá, se ocintielegeau intre sene acasa, si aduceau unu conclusu óre care in intielesulu principialoru statorite de natiune, si déca n'ar fi avutu altu resultatu, erá ce ajunsu si acel'a, ca amu fi remasu orbiati de slasierile prin sarcasme si epigrame in foile publice, si unu Baritiu, carele in decursulu mai multoru decenie au asudatu pre calea publicitatei, luminandu ori onulu ou facli'a intielepciunei si a ingeniositatei sale, erá crucistu de aceli tineri, cari nu i cunoscu meritele lui.

Intre aceste auspicii inchisandu anulu vechiu, incepemu pre celu nou. — Ce va aduce acest'a pentru imperiu, dejinde dela politic'a ce o insoteaza barbatii de statu, — si déca cumva intre noi are se se reintemeieze solidaritatea in cau'a nationale, si se vedemu Blasiulu mergundu mana in mana cu Sibiiulu in acestu respectu, meritulu nu va mai fi alu nostru, ci alu representantiei imperiu ui translatatu, precum si alu rescriptului regesou catra diet'a ungurésca. —

A. .

Cronica esterna.

ROMANI'A. Bucuresci 30 Dec. Ve anuncíu, ca scirea respandita despre demisionarea ministeriului spre marea bucuria a tuturoru patriotiloru nu s'a adeveritu, fiinduca in siedinti'a din 28 Dec. D. min. a anunciatu, cumca dupace si dede ministeriulu demisionea in manile Domnitoriului, Mari'a S'a a invitatu pre ministeriu, ca se si reie portofoliurile si ministeriulu intregu s'a conformatu vointiei Domnitoriului, remanendu pe locu spre bucuri'a si aplaudarea camerei. Dupa acésta propuse min. mai multe proiecte de legi adunarii, intre cari fù primitiu cu mari aplause proiectulu de lege alu D. min. de fin. pentru infiintiarea de moneta nationala si altulu pentru fundarea unui orasiu liberu in Basarabi'a, altulu pentru pensiuni si altele pentru credite. —

D. G. Magheru, care fù alesu senatore la judetiulu Gorjiu, si-a datu demisionea cá senatore din causa, ca D. Gr. Buzoicianu, care nu avea etatea prescrisa de 40 ani, a insielatu senatulu in privinti'a verstei sale. D. Magheru a preferitu a remane cá deputatu camerei nationale. —

— In diu'a nascerii Domnului la 2 óre dupa prandiu ó deputatiune a senatului insarcinata de a presentá M. S'ale Domnitoriului actulu de marea naturalisatiune a I. S. R. Principele C. A. Hohenzollern-Sigmaringen, parintele Mariei Sale, a fostu primitu la palatulu principiaru.

Em. S'a mitropolitulu primatu, presiedintele senatului, a pronunciatu, cu acésta ocasiune urmatoriulu discursu.

„Maria Ta!

„Senatulu Romaniei cu fericire a auditu prin chiaru cuvintele Mariei Vóstre incredintiarile ce i-ati datu de simpatiele ce parintele inaltimei Vóstre si intreg'a Mariei Vóstre familie pastréza pentru natiunea romana.

„In adeveru, Prea Inaltiate Dómne, ce putea avé mai scumpu a oferi natiunea romana de catu marea s'a naturalisatiune? si cui se cuvinea ea mai multu de catu acelui inaltu principe, care a binevoitu si ne-a datu chiaru pe iubitulu seu fiu pentru a ne guverna?

„Senatulu dara vine astadi prin noi, a comunicá Mariei Vóstre ca, in diu'a de 16 Decembre, elu, in unanimitate si prin aclamatiune, a oferitu Alteiei Sale Regale Principele Carol Anton-Iochim-Zefirin-Frederic-Mainrad de Hohenzollern-Sigmaringen marea naturalisatiune de romanu.

„Senatulu felicitandu in persón'a Mariei Vóstre pe Augustulu Vostru parinte, profita de acésta ocasione pentru a felicitá pe intreg'a Romania, care a dobandítu intre fiii sei ilustrá Mariei Vóstre familie."

M. S. Domnitoriulu a respunsu:

„Domniloru, ve multiumescu in numele parinteloi meu. Domni'a Vóstra cunósceti, ca elu este legatu cu tiéra, cu cele mai vii simpatii. De acum inainte elu va fi mai intimu legatu cu interesele Romaniei."

Dupa acésta receptiu, Mari'a S'a a binevoitu a vorbi in particularu fiecarui membru alu deputatiunei senatului.

— Totu in diele acestea Domnitoriulu primi in audientia pre consulii generali: alu Mai. Sale imp. Austriei, alu regelui Prusiei, alu Francisi si alu Angliei, care estu din urma a presentatu Alteiei Sale pre consululu Angliei dela Rosciucu, R. A. C. Dalyell. — Ast'a mani'a incepe anulu nou cu celu mai salutari sperantie de stabilitate si fericirea viitórelui nationei romane; ca binecuventa si acuisitiunile anului 1866, care va fi epoch'a cea mai insemnata in cursulu vietii nationei romane. Ddieulu regiloru si alu popóreloru se intaresca credinti'a si increderea intre Principe si poporu, ér' acest'a se fi fericitu in ambrociasiarea partitelorn lui inaintea altariului concordiei, ca se'si afle complementu oraciulu joviunu: „Imperium his sine fine dedi"! —

Literariu. „Societatea de lectura a junimei romane" dela academi'a si archigimnasiulu din Oradea mare, face invitare de prenumeratione la unu almanacu originalu intitulatu **„Fenice"**, care in 16—18 cóle va cuprinde trei novele si mai multe poesii originali, istori'a societatii, care de vr'o 15 ani si a aratatu activitatea si progresulu si ou darea la lumina a opuriloru: „Diorite Bihoriului" si „Versuintii romani". Opulu va aparé cu inceputulu lunei Februariu 1867. Pretiulu e 1 fl. pentru Austri'a, 4 sfanti in Romani'a; dela 10 esemplare se dá unulu gratis si se prenumera la conducetoriulu societatii profesoriulu Iustinu Popfiu. E nobila acést'a intreprindere dela sperantia a natiunei in partile acelea, unde mai nainte amentiintá periculoliu celu mai pipaitu de desnationalisare. „Macte animo et virtute juventus romana! genus enim tuum a Jove et Ma.te". Astfelin de intreprinderi ale junimei trebue nu numai spriginite, ci straplantate si introduse pretutindenea, déca vremu cá se nu mai recademu si apunemu fara viétia nationale. —

Spre orientare.

Ioane Capacina cordonariu, pantofariu seu ciobotariu, mutandusi locuintí'a din Schielu, face cunoscutu onorabilului sei musterii si connationali, cumca se afla cu locuinti'a in cas'a Nr. 345 vis à vis cu redutiulu. Totodata si recomenda producielele manilorn sale tuturoru, cari doresou a purtá incaltiamente dupa gustu, placere si comoditate si de calitatea cea mai buna. 1—2

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
JOANE GÖTT si fiiu HENRICU.